

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 436-03/13-2 EPA 1304-VI
Ljubljana, 17. 7. 2013

Gospod
Janko Veber
predsednik
Državnega zbora Republike Slovenije

Državni svet Republike Slovenije je na 2. izredni seji 17. 7. 2013, ob obravnavi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah (ZST-1B), ki ga je Državni zbor sprejel na 16. redni seji 11. julija 2013, na podlagi tretje alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel

ZAHTEVO

da Državni zbor Republike Slovenije ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah (ZST-1B).

Obrazložitev:

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah (EPA 1304-VI), je Državni zbor sprejel na 16. redni seji dne 11. 7. 2013 po nujnem postopku. Z dvigom sodnih taks se neutemeljeno in nesorazmerno posega v ustavno pravico do sodnega varstva in jo nesorazmerno omejuje. Zaradi takšnega dviga sodnih taks, ki brez ustrezne utemeljitve posega v ustavno pravico do sodnega varstva se zastavlja vprašanje, kaj bo to pomenilo za uveljavljanje pravice do sodnega varstva in zagotavljanje načela pravne in socialne države.

Državni svet ugotavlja, da je Komisija Državnega sveta za državno ureditev na svoji 14. seji dne 2. 7. 2013 opozorila, da iz prikazane ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah, niso razvidni podatki o sodnih taksah v drugih državah. Takšen primerjalni pregled bi bil potreben saj bi sledil Resoluciji o normativni dejavnosti ter Poslovniku Državnega zbora, ki določa, da je primerjalni pregled, ki je vezan na vsebino zakona, sestavni del zakonskega predloga.

Prav tako kaže opozoriti na navedbe predlagatelja novele zakona, da se bo npr. z določitvijo sodnih taks le za individualne delovne spore premoženjske narave na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani prihodek državnega proračuna povečal za približno 1,3 milijonov eur letno (predlagatelj v okviru ocene finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva za vse takse v celoti, za katere se predlaga dvig oziroma se jih na novo predlaga, predvideva oceno, da se bo državni proračun povečal za najmanj 8 milijonov eur letno) kar napotuje na to, da je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah naravnian zgolj na zagotavljanje prilivov v državni proračun.

Državni svet opozarja na pomislek, da je vse več odškodninskih delovno pravnih sporov, prometnih in drugih, v katerih udeleženci v postopkih nimajo sredstev za plačevanje še povišanih sodnih taks. Ob tem je bila tudi izražena bojazen, da bo državljanom zaradi nezmožnosti plačila sodnih taks, kršena pravica do sodnega varstva, kar bi pomenilo precejšen odmik od načela pravne varnosti.

Državni svet poudarja, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije že večkrat presojalo skladnost določanja sodnih taks z Ustavo Republike Slovenije in zavzelo temeljno stališče, da je namen taks (delno) plačilo za opravljeno storitev. Zaradi tega mora obstajati med višino takse in storitvijo neposredna zveza in razumno sorazmerje (gre za odločbo Ustavnega sodišča RS št. 213-03/03 z dne 12.1.2006). Na to je v svojem mnenju opozorila Zakonodajno pravno služba Državnega zbora. Poleg dejstva, da se mora višina sodne takse ravnati po običajnem obsegu sodnega dela, ki ga povzroči posamezno opravilo v okviru sodnega dela, mora obstajati tudi sorazmernost med posameznimi sodnimi taksami.

Z dvigom sodnih taks se nesorazmerno posega v ustavno pravico do sodnega varstva. Predlagateljev namen je bil dejansko tudi v tem, da je želel povečati priliv v državni proračun, kar delno nakazuje zakonodajni postopek, saj je bil Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnih taksah sprejet po nujnem postopku, pri čemer je bila tudi utemeljitev nujnosti postopka, da predstavlja enega izmed ukrepov za povišanje javnofinančnih prihodkov.

Dvig sodnih taks za postopke po zakonu, ki ureja izvršbo in zavarovanje prav tako neutemeljeno in nesorazmerno posega v ustavno pravico do sodnega varstva in jo tudi nesorazmerno omejuje. Predlagano in kasneje s sprejemom amandmaja na seji Odbora Državnega zbora za pravosodje nekoliko znižano povišanje sodnih taks ni izhajalo iz analize predlaganega dviga in predvidevanja, kaj bo to pomenilo za gospodarske subjekte in za njihovo poslovanje. Pomislek velja tudi glede samega namena takse za opravila v okviru postopkov po zakonu, ki ureja izvršbo in zavarovanje, saj se na podlagi novele zakona v okviru finančnih posledic za državni proračun in druga javnofinančna sredstva ocenjuje, da se bodo zaradi povišanja sodnih taks povečali prilivi v državni proračun v višini najmanj 4,5 milijona eur. Na pomislek napeljuje tudi navedba obrazložitve posebnega dela predlaganega rebalansa proračuna Republike Slovenije za leto 2013, "da se je že v preteklosti zlasti na civilnopravnem področju pokazalo, da je na pripad zadev bistveno vplivala sprememba taksne zakonodaje, vključno z odvetniško tarifo, zaradi katere po navedbah vodij oddelkov na višje sodišče, pripade bistveno manj zadev". Ob tem se zastavlja vprašanje dejanskega učinka za proračun na prihodkovni ravni ter ali se morda s takšnim predlogom, ki bi vplival na zmanjšan pripad zadev, želi prikazati

učinkovitost sodstva, in doseči cilj iz zaveze med izvršilno in sodno vejo oblasti. Kaj bo to pomenilo za uveljavljanje pravice do sodnega varstva in zagotavljanje načela pravne države?

Državni svet opozarja, da Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o sodnih taksah uvaja nove sodne takse, kot so npr. za individualne delovnopravne spore premoženjske narave, ki so na delovnih in socialnih sodiščih prevladujoči, za vpis služnosti v zemljiško knjigo, za preslikavo listine iz sodnega spisa pri zunanjem izvajalcu, pri čemer obrazložitve ne izkazuje utemeljenosti njihove uvedbe in tudi ne analize za njihovo uvedbo.

Državni svet meni, da je temeljni kriterij za določanje sodnih taks namreč sorazmernost, ker je namen sodnih taks plačilo za opravljanje storitev, zato mora obstajati sorazmerje med višino sodne takse in storitvijo, poleg tega pa mora obstajati tudi sorazmerje med posameznimi taksami. Ob tem gre omeniti zlasti višanje taks v postopkih, v katerih se takse določajo glede na vrednost spornega predmeta (6. člen ZST-1B), v zakonskih sporih in sporih iz razmerja med starši in otroki (10. člen ZST-1B), v individualnih delovnih sporih premoženjske narave (11. člen ZST-1B) in po zakonu, ki ureja izvršbo in zavarovanje (13. člen ZST-1B). Povišanje teh taks v obrazložitvi predloga zakona namreč ni bilo utemeljeno s stroški za storitev, kar je temeljni kriterij za določanje taks. Glede na navedeno, utemeljeni razlogi za povišanje taks niso izkazani, zaradi česar je sklepati, da gre v konkretnem primeru za prikrito obdavčevanje, ki ni dopustno.

Državni svet, poudarja, da bi morala informatizacija in pospešitev postopkov na področju izvršbe in s tem zmanjšanje obsega dela izvršilnih sodišč, voditi v znižanje sodnih taks vsaj za informatizirano izvršbo, vendar se takse tudi v tem delu povišujejo.

Pravica do sodnega varstva je tista ustavna vrednota, ki bi jo morali v času gospodarske krize intenzivno varovati in nadgrajevati. V primeru uveljavitve sprejete novele zakona, pa se bo gospodarska kriza, kriza vrednot in prava, lahko še poglobila, zato kaže ponovno pretehtati sprejete rešitve.

Zaradi vsega navedenega, še posebej zaradi povsem neustreznih rešitev, s katerimi se neutemeljeno in nesorazmerno, brez kriterijev dviguje sodne takse (tudi npr. za spore med zakonci in za spore iz razmerij med starši in otroci za približno 10%), ki niso niti preizkušene z vidika načela sorazmernosti ter tako posegajo v ustavno pravico do sodnega varstva, ki se omejuje, zato terjajo ponoven razmislek.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega zbora je bil določen državni svetnik Branko Šumenjak.

Mitja Bervar
predsednik